

PGDSCE111 પ્રારંભિક બાળપણ સંભાળ અને શિક્ષણ

એકમ : ૧ પરિવાર અને સમાજ

- ૧.૧ બાળક, પરિવાર અને સમાજની સમજ
ભારતીય પરિવારની સંકલ્પના અને સમાજની સમજ : કુટુંબમાં શિક્ષણ અને ભારતીય કુટુંબવ્યવસ્થાના મૂળતત્ત્વો, બાળકની સ્વાભાવિક વિશેષતાઓ
- ૧.૨ વ્યક્તિત્વ વિકાસ : પંચકોશાત્મક વિકાસ
- ૧.૩ વ્યક્તિત્વથી પરમેષ્ટીગત વિકાસ
- ૧.૪ સંસ્કાર અને સંસ્કાર પ્રક્રિયા : જન્મથી પાંચ વર્ષ દરમિયાન

એકમ : ૧ બાળક, માતાપિતા અને તેમની નિસબતોની સમજ

- ૨.૧ જન્મથી પાંચ વર્ષના બાળવિકાસના સૂચકો, અને ઘરમાં તેના પોષક અનુભવો (ભારતીય સંદર્ભમાં)
- ૨.૨ પ્રારંભિક બાળવિકાસ સંબંધી નીતિઓ, શિક્ષણના અધિકાર અધિનિયમની ભલામણો અને પૂર્વ પ્રાથમિક અને પ્રાથમિક શિક્ષણ સ્તરના શિક્ષણમાં માતાપિતાની ભૂમિકા
- ૨.૩ આંગણવાડી અને પૂર્વ પ્રાથમિક શિક્ષણના સ્તર માટે માતાપિતા અને સમુદાયની ભૂમિકા અંગે ચર્ચા
- ૨.૪ શિશુની સ્વાભાવિક વિશેષતાઓ, બાળઉછેર અંગે સમાજમાં પ્રવર્તતી ભ્રમણાઓ અને ગેરસમજો અને માતાપિતાની આકાંક્ષાઓ અને બાળકના વિશિષ્ટ વર્તનો અનિચ્છનીય ટેવો અને તેના કારણો અને સમાધાન

એકમ : ૩ બાળવિકાસ માટે વ્યક્તિને અનુરૂપ સાધન સામગ્રીની પસંદગી

- ૩.૧ ઉંમરને અનુરૂપ સાધનની પસંદગી
- ૩.૨ વર્ગખંડ સાહિત્યના પ્રકાર અને તેનું નિર્માણ
- ૩.૩ ઘર કે વર્ગખંડની પ્રવૃત્તિ માટેની સામગ્રી, તેની ગોઠવણી અને જાળવણી
- ૩.૪ ઘરમાં કે વર્ગખંડમાં તૈયાર કરી શકાય તેવા કોર્નર, પુસ્તકો, બ્લોક્સ, સાધનો વગેરે : તેની ગોઠવણી અને તેની અગત્ય

એકમ : ૪ બાળકના સર્વાંગી વિકાસ માટેનું વાતાવરણ

- ૪.૧ પ્રારંભિક બાળસંભાળ અને શિક્ષણ કેન્દ્રની શૈક્ષણિક અને ભૌતિક સુવિધાઓ
- ૪.૨ બાળકના વિકાસ માટે પૂર્વગ્રહમુક્ત અને સમાન વાતાવરણનું મહત્ત્વ (વાતાવરણ નિર્મિતિ અને પ્રારંભિક બાળવિકાસ માટે (માતાપિતા) શિક્ષકના લક્ષણો
- ૪.૩ બાળકના શારીરિક, ભાવાત્મક સલામતી અને સુરક્ષાનું મહત્ત્વ. કલાત્મક વિકાસ માટે મૈત્રીપૂર્ણ વાતાવરણ
- ૪.૪ પ્રારંભિક બાળસંભાળ અને શિક્ષણ કેન્દ્રના કાર્યક્રમો

References:

- **Course_2**, Diploma in Preschool Education (Curriculum Module), Second Year, GCERT, Gandhinagar
- **Course_4**, Diploma in Preschool Education (Curriculum Module), Second Year, GCERT, Gandhinagar
- ભારતીય શિક્ષા ગ્રંથમાળા ૧ અને ૨, પુનરુત્થાન પ્રકાશન સેવા ટ્રસ્ટ, અમદાવાદ
- શિશુવાટિકા તત્વ અને વ્યવહાર : ઇંદુમતિ કાટદેરે, સંસ્કાર ગુર્જરી, અમદાવાદ
- પરિવારની પાઠશાળા, ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર
- Foundations of Early Childhood Education; Teaching Children in a Diverse Society, by Janet Gonzalez-Mena, Mayfield Publishing, Revised Edition 2014.
- B. Copple, Carol and Bredekamp, Sue, Developmentally Appropriate Practices, In Early Childhood Programs, National Association for the Education of Young Children, revised edition 2009.
- Bhatnagar, R (2005): Little Steps. National Council for Educational Research and Training. New Delhi
- Donahue- Colleta N. (1992). Understanding Cross-cultural Child Development and Designing Programs for Children, Christian Children's Fund.
- International Baccalaureate Organization (2007). Primary Years Programme. Making the PYP happen: A curriculum framework for international primary education, Peterson House, UK
- Kaul, V. (Unpublished). The Primary Years; Making teaching Child Centred, NCERT
- Ministry of Women and Child Development, Ministry of Health and Family Welfare. (2010). Mother and Child Protection Card.
- NCERT (2006). Position Paper on Early Childhood Care and Education, National Focus Group. National Council for Educational Research and Training. New Delhi
- Rubello Britto. P. & Limlingan. M.C. (2012). School Readiness and Transitions. UNICEF, New York, USA
- Siraj – Blatchford ed. (1998). A Curriculum Development Handbook for Early Childhood Educators, Trentham Publications, UK
- Swaminathan, M. and Daniel, P. (2004): Play Activities for Child Development: A Guide to Preschool Teachers. National Book Trust, New Delhi.
- Tomlison, Carol. Ann (2000). Differentiation of Instructions in the Elementary grades. ERIC Clearing House, USA.
- WHO (2006). Child Growth Standards- Methods and Development, World Health Organisation